

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА І ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНІ СПІВПРАЦІ

Н. К. СОКОЛОВА, магістрантка

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Перед сучасним людством постала ціла низка проблем, які завдяки масштабності та важливості для життєдіяльності людей отримали назву глобальних. Це проблеми запобігання ядерної війни, охорони навколишнього середовища, освоєння космічного простору і т.п. Але пандемія COVID-19 найбільш показово продемонструвала взаємозалежність і крихкість сучасного світу в цілому та світової економіки, зокрема.

Глобальні проблеми мають загальнопланетарного характеру, тому що зачіпають життєво важливі питання всіх країн і народів. При цьому з ряду позицій вони настільки загострені, перебувають в такому критичному стані, що будь-яке зволікання їх вирішення загрожує неминучою загибеллю цивілізації або деградацією умов життя людей. Слід враховувати, що глобальні проблеми для свого вирішення потребують величезних зусиль всіх держав, об'єднання воєдино прогресивних сил і народів, тісної співпраці політичних, економічних і науково-технічних сил.

До аналізу глобальних проблем на міжнародному рівні склалися різні підходи, що ввібрали досягнення філософської та економічної думки. Це технологічний підхід, який спирається на універсальність науки як сили, що змінює суспільство прямо і безпосередньо, незалежно від соціальних чинників, і так званий соціально-етичний, який би розглядав сучасний етап існування та господарської діяльності людини як загрозу для гармонії і рівноваги. Обидва вони впливають на проведені розробки та господарську політику, формують громадську думку з цих питань.

В рамках глобального мислення сформувалися основні висновки про:

- необхідність міжнародного підходу до підвищення ролі міжнародних органів;
- підвищення ролі і відповідальності всіх суб'єктів господарювання і політичного життя перед усім світом;
- вироблення і реалізації на національному та міжнародному рівні правових і загальноекономічних умов природокористування (стандартів, якості, норм, оплати тощо);
- координації зусиль по досягненню строго визначених цілей на планетарному рівні;
- перехід протягом наступних трьох десятиліть світової соціоекономічної системи до якісно нового способу розвитку.

Якісно новий спосіб розвитку передбачає створення умов для глобальної рівноваги. Рівновага змусить відмовитися від безконтрольного споживання ресурсів, марнотратства в матеріально і духовній сферах, витрат на озброєння. Воно звільнить людство від забруднення середовища і загрози катастрофи

світової системи, встановить новий цивілізований світовий порядок. Специфіка глобальних проблем полягає, перш за все, в тому, що вони стосуються кожного, хто живе на Землі, вимагають для свого рішення об'єднаних зусиль всього людства. Нарешті, вони всі знаходяться в такій складній взаємозалежності, що вирішення однієї з них неможливо без урахування інших проблем.

Глобалізація людських проблем закономірно передбачає гуманізацію міжнародних і міждержавних відносин. Це означає, що політика ведеться заради людей, що інтереси людини, його права вище прерогатив держави: не люди живуть заради держави, а держава функціонує заради людей, покликане бути їх зброєю, засобом, а не самоцінністю. Головний критерій державних і громадських інститутів - служіння людям. Однак ідея верховенства не повинна перетворюватися в абсолютизм, відриватися від реальностей буття.

Взаємозв'язок, масштабність і довготривалість глобальних проблем по-новому ставить перед людством питання про те, як нейтралізувати або хоча б послабити їх. Мова йде про необхідність спільного колективного вирішення глобальних завдань, об'єднання зусиль усіх країн світу і всіх політичних сил планети. На яких засадах це можна зробити?

Зрозуміло, що першою і головною умовою є світ, мирний розвиток, різке скорочення військових витрат.

Іншою умовою виступає всебічне співробітництво, взаємний облік інтересів, розвиток науки і збагачення її досягненнями всіх держав. Всі народи сьогодні повинні пройти важкі уроки глобальної проблематики і заново переосмислити практику свого життя, політику своїх держав, переоцінити свої ресурси розвитку. Необхідно значне розширення міжнародного співробітництва на всіх рівнях — двосторонньому, багатосторонньому, регіональному та всесвітньому, з використанням різних міжнародних інститутів і організацій, і, перш за все, ООН.

У цих умовах з'явилася можливість будівництва нового міжнародного політичного порядку на основі балансу інтересів різних країн і підвищення рівня керованості світом.

Як показує досвід міжнародного співробітництва, для підвищення ефективності в справі розв'язання глобальних проблем принципово важливим є створення оптимальних, сприятливих параметрів міжнародного середовища.